

Návrh ZÁKONA

ze dne 2018

kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Změna zákona o daních z příjmů.

Čl. I

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 348/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 119/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 353/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 192/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 80/2013 Sb., zákona č. 105/2013

Sb., zákona č. 160/2013 Sb., zákona č. 215/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/ /2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 162/2014 Sb., zákona č. 247/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 84/2015 Sb., zákona č. 127/2015 Sb., zákona č. 221/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 105/2016 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 125/2016 Sb., zákona č. 148/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 271/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 454/2016 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 246/2017 Sb. a zákona č. 254/2017 Sb. se mění takto:

1. V § 6 odst. 13 zní:

"Jedná-li se o příjem plynoucí ze zdrojů v zahraničí, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 základem daně jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané ve státě, s nímž Česká republika neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí. Je-li činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, vykonávaná ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění a daň je dle smlouvy odváděna ve státě, kde má zaměstnavatel sídlo, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 základem daně jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané v tomto státě; tento příjem lze snížit o daň zaplacenou z tohoto příjmu ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, a to pouze v rozsahu, ve kterém nebyla započtena na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f v bezprostředně předchozím zdaňovacím období. Přitom se musí jednat o nezapočtenou daň z příjmů, které se zahrnují do základu daně. Je-li činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, vykonávaná ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění a daň je dle smlouvy odváděna ve státě, kde má zaměstnanec trvalý pobyt, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 základem daně jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané v tomto státě, snížený o povinné pojistné z tohoto příjmu odvedené v tomto státě.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

Ustanovení § 6 odst. 13 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se poprvé použije pro zdaňovací období kalendářního roku, ve kterém tento zákon nabyl účinnosti.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Současná právní úprava zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, neřeší jednoznačně problematiku zcela ojedinelého zdanění příjmů ze závislé činnosti plynoucí ze zdrojů v zahraničí, kdy podle smlouvy o zamezení dvojího zdanění má být daň odváděna zaměstnancem ve státě, kde má bydliště. Jedná se o smlouvu s Nizozemským královstvím z roku 1974, která v čl. 16 odst. 3 uvádí, že „*Odměny, které osoba mající bydliště v jednom z obou států pobírá z důvodu zaměstnání vykonávaného na palubě lodi nebo letadla používaných v mezinárodní dopravě nebo na palubě člunu používaného ve vnitrozemské vodní dopravě, podléhají bez ohledu na předchozí ustanovení tohoto článku zdanění pouze v tomto státě.*“. Ruší také navýšení příjmů ze závislé činnosti plynoucí ze zdrojů v zahraničí o povinné pojistné dle § 6 odst. 12, které platí pro příjmy ze závislé činnosti v tuzemsku (tzv. superhrubá mzda). Zaměstnavatelé v zahraničí odvádějí tyto částky pojistného v úrovni zcela odlišné od výše odváděné ČR. Česká republika je jedinou zemí světa, která si stanovila v roce 2008, že základem daně je superhrubá mzda. Ve všech ostatních státech je základem daně z příjmů ze závislé činnosti hrubý příjem.

Cíl návrhu

Předkládaný návrh změny zákona o daních z příjmů reaguje na současnou situaci českých lodníků zaměstnaných na palubách lodí v mezinárodní vnitrozemské přepravě u zaměstnavatelů v Nizozemském království. V rámci automatické výměny informací mezi finančními správami zemí EU začala Finanční správa ČR v září 2016 vymáhat po těchto lodnících zaměstnaných v Nizozemí doplacení daní za tři roky zpětně a to včetně sankcí. Lodníci přitom byli do té doby jak nizozemskou, tak i českou stranou ujišťováni, že daně platí v místě, kde sídlí jejich zaměstnavatel.

V současné době jim byly již vyměřeny Finanční správou ČR daně za roky 2013 až 2017 a jsou požadovány zálohy na daň za rok 2018. Řada z nich se dostala do velmi svízelné až likvidační situace, kdy mají platit částky vč. sankcí v průměru ve výši 600 až 800 tis. Kč. Mnozí mají rodiny, manželky na mateřské dovolené, hypotéky. Většina z nich pobírá v Nizozemí minimální mzdu a jsou zde zdaňováni nejnižší sazbou v rámci jinak vysoce progresivního zdanění. V ČR je zdanění pro většinu zaměstnanců proporcionální, avšak nikoli z hrubé mzdy, ale ze mzdy navýšené o obojí pojistné ve výši 34 % hrubé mzdy, placené zaměstnavatelem. Po přepočtu nevýhodným kurzem k euru tak lodníci platí v ČR několikanásobně vyšší daně než v Nizozemí.

Důvodem tohoto přístupu je Smlouva o zamezení dvojího zdanění z roku 1974 uzavřená mezi tehdejší ČSSR a Nizozemským královstvím. Ta v čl. 16 odst. 3 uvádí výjimku pro placení daní ze závislé činnosti mj. pro profesi lodníků ve vnitrozemské dopravě dle místa jejich bydliště, tj. v ČR. Přitom se všemi zeměmi EU má Česká republika uzavřenu smlouvu o zamezení dvojího zdanění a v případě příjmů ze závislé činnosti jsou zdaňovány v zemi, v níž má sídlo zaměstnavatel.

Zástupci českých lodníků v září 2016 jednali na Ministerstvu financí ČR, kde byli ujištěni, že si mohou žádat o vrácení zaplacených daní v Nizozemí. Jsou to však jen další náklady, které musí lodníci vynaložit na právníky a daňové poradce, neboť komunikace s Finanční správou v Nizozemí je obtížná.

Finanční správa v Nizozemí není schopna oddělit daně a sociální pojistné, které vybírá současně, takže od podzimu 2016 jsou lodníci dvakrát zdaněni, v Nizozemí a v ČR. Pokud některý lodník dostane z Nizozemí vratku daně zpět, je několikanásobně nižší než daň

doměřená v ČR. V řadě případů je snad omylem vráceno i sociální pojistné, takže český lodník zůstane v Nizozemí důchodově nepojištěn. Správa sociálního zabezpečení v ČR tak po nich žádá doplacení pojistného zpětně. Jedná se o další likvidační částky.

V roce 2017 byli lodníci, byť jsou zaměstnanci, vyzýváni Finanční správou v Nizozemí k podání daňového přiznání za rok 2015, a to přesto, že doložili daňové domicily v ČR a mají tak odvádět daně v ČR. Lze se jen domnívat, že se jedná o tzv. negativní daň, tj. daňovou úlevu, která jim byla poskytována Finanční správou v Nizozemí prostřednictvím jejich zaměstnavatelů. Ve skutečnosti tuto negativní daň mnozí ani od svých zaměstnavatelů neobdrželi.

Lodníci považují za diskriminační, že pouze jejich profese je oproti jiným znevýhodněna tím, že musí platit daně v ČR, pokud jsou zaměstnáni v Nizozemí. Jsou přesvědčeni, že je do této více než obtížné situace dostala Smlouva o zamezení dvojího zdanění z roku 1974, která nereflektuje nové podmínky 21. století, tj. otevřený pracovní trh, a je pro české lodníky jednoznačně diskriminující. Podobnou smlouvu s Nizozemím má rovněž řada jiných východoevropských zemí, avšak např. Slovensko toleruje podání nulového daňového přiznání.

Předkládaný návrh zákona by v případě přijetí řešil stávající velmi svízelnou situaci cca 500 občanů ČR a jejich rodin. Cílem je také snížit přímé a nepřímé administrativní náklady, tj. na straně správců daně i dotčených poplatníků.

Dopady návrhu na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

V současné době dle údajů z ADIS je za každé zdaňovací období od roku 2013 vybíráno v případě lodníků zaměstnaných v NL cca 20 mil. Kč. Návrhem se sice sníží tyto daňové výnosy cca o polovinu, avšak na výdajové straně se ušetří nejen snížením přímých administrativních nákladů, ale také za sociální dávky vyplácené Úřadem práce nezaměstnaným lodníkům.

Celkově tedy bude mít předkládaný návrh zákona zanedbatelný rozpočtový dopad. Lze konstatovat, že i vybíraná částka v současnosti je z pohledu veřejných rozpočtů zanedbatelná. Podle teorie elasticity peněz Česká republika ani v dřívějším období o daně nepřišla, neboť vyšší příjmy lodníků byly v případě jejich spotřeby odváděny plátcí formou nepřímých daní, zejména DPH.

Soulad s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, ani neodporuje mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána.

Soulad s právem Evropské unie

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s předpisy Evropské unie.

Zhodnocení dalších dopadů

Předkládaný návrh zákona zmírní velmi tvrdý daňový dopad na poplatníky, kteří byli celá léta ujišťováni ze strany správců daně, že daně mají platit v zemi, kde sídlí jejich zaměstnavatel. Jedná se o zcela ojedinělé znění smlouvy o zamezení dvojího zdanění v rámci zemí EU, která diskriminuje jednu profesní skupinu zaměstnanců zpravidla se základním vzděláním. Naproti tomu je umožněno vysokopříjmovým občanům nezdaňovat své příjmy např. ze získaných úroků z korunových dluhopisů. Spravedlnost daňové soustavy, což je jeden ze základních atributů jejího správného nastavení, je tak porušena. Návrh zákona pozitivně zasahuje do sociální oblasti. Nepřináší žádné negativní dopady na životní prostředí a jeho

ochranu, nezasahuje do ochrany soukromí a osobních údajů, nevytváří korupční rizika. Nemá žádné dopady ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

Odůvodnění návrhu na vyslovení souhlasu Poslaneckou sněmovnou v prvním čtení

Navrhuje se, aby Poslanecká sněmovna schválila navrhovaný zákon podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny již v prvním čtení, protože řešení problému vysokého počtu našich občanů zatížených likvidační výší daně je vysoce aktuální.

Zvláštní část

K čl. I

Úprava se vztahuje na příjmy ze závislé činnosti ze zdrojů v zahraničí a rozlišuje nikoli dvě, ale nově tři kategorie.

Za prvé jsou to státy, s nimiž není uzavřena smlouva o zamezení dvojího zdanění. Přístup ke zdanění poplatníků v ČR zůstává zachován, avšak základ daně představuje příjmy ze zahraničí, které se nově nenavýšují o pojistné ve výši 34 % hrubé mzdy.

Za druhé jsou to státy, s nimiž je uzavřena smlouva o zamezení dvojího zdanění, podle níž jsou daně ze závislé činnosti příjmem státu, kde má sídlo zaměstnavatel. Přístup zůstává zachován, avšak příjmy ze zahraničí se obdobně jako v prvním případě, nenavýšují o pojistné ve výši 34 % hrubé mzdy.

Za třetí jsou to státy, s nimiž je uzavřena smlouva o zamezení dvojího zdanění, podle níž jsou ve zcela ojedinělém výjimečném případě daně ze závislé činnosti vztahující se k profesi příjmem státu, kde má zaměstnanec bydliště (v tomto konkrétním případě v ČR). Navrhuje se, aby se takové příjmy ze zahraničí nenavýšovaly o pojistné ve výši 34 % hrubé mzdy a naopak se snížily o pojistné sociální a zdravotní, které zaměstnavatel odvádí z hrubé mzdy zaměstnance.

K čl. II a III

Účinnost předkládaného návrhu zákona je navrhována ke dni vyhlášení. Nová úprava by se tak vztahovala na zdaňovací období roku 2018.

V Praze dne 25. ledna 2018

Předkladatel:

Jaroslav Foldyna, v.r.